

مروری بر تاریخچه گشت ارشاد ...

«ممکن است تعرض به زن‌ها در خیابان کوچه و بازار از ناحیه منحرفین و مخالفین انقلاب باشد از این جهت کسی حق تعرض ندارد و اینگونه دخالت‌ها برای مسلمان‌ها حرام است و باید پلیس و کمیته‌ها از اینگونه جریان‌ها جلوگیری کنند.» این صحبت‌های امام(ره) زمانی مطرح شد که عده‌ای به بهانه مبارزه با بدحجابی باعث اختلال در نظم جامعه و نارضایتی مردم شده بودند.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، داستان گشت‌های خیابانی و مبارزه با بدحجابی قدمتی به اندازه سن انقلاب اسلامی دارد. البته در طول این 37 سال هر کس به فراخور درکی که از موضوع مبارزه با بدحجابی داشته به روش خود عمل کرده است. زمانی که در اسفند 57 امام در جمع طلاب قم

گفتند که زنان باید با حجاب اسلامی بیرون بیایند عده‌ای آنقدر پیش رفتند که با شعار "یا روسری یا توسری" با زنانی که حجاب اسلامی را رعایت نمی‌کردند برخورد کردند تا جایی که **آیت‌الله طالقانی** در گفت‌وگویی اظهار کرد «همه حقوق و حقه زنان در اسلام و در محیط جمهوری اسلامی محفوظ خواهد ماند و از آن‌ها خواش می‌کنیم که با لباس ساده، باوقار، روسری هم سرشان بیندازند چون به جایی بر نمی‌خورد.» وقتی امام این مصاحبه را تایید کرد از موج برخوردهای قهری کاسته شد اما همچنان انتقادات نسبت به نوع پوشش بانوان ادامه داشت و آیت‌الله منتظری تاکید کرد که از زنان انتظار می‌رود مساله حجاب را رعایت کنند.

مساله پوشش زنان و مقابله با بدحجابی و بی‌حجابی ابتدا از ادارات آغاز شد و در 10 تیر 59 **حجت الاسلام ری شهری** رییس وقت دادگاه انقلاب در بخشنامه‌ای نوشت از ورود آن دسته از پرسنل زن که پوشش اسلامی ندارند به اماکن نظامی و سرویس‌های رفت و آمد جلوگیری به عمل آید.

محمد رضا مهدوی کنی وزیر وقت کشور، **محمد علی رجایی** وزیر وقت آموزش و پرورش و **محمد توسلی** شهردار تهران نیز در بخشنامه‌هایی اعلام کردند که زنان کارمند باید پوشش اسلامی را در محل کار رعایت کنند. پس از آن شورای انقلاب نیز رسماً اعلام کرد خانم‌ها بدون پوشش اسلامی حق ورود به ادارات دولتی را ندارند و ادارات اجازه دارند جلوی آن‌ها را بگیرند.

دادستانی کل انقلاب هم در اطلاعیه‌ای اعلام کرد بدین وسیله به تمام وزارتخانه‌ها و موسسات و ادارات تابعه شدیداً اخطار می‌شود چنانچه اثری از آن‌چه مورد تاکید حضرت امام و خواست ملت ایران است دیده شود یا بانوی کارمندی بدون پوشش اسلامی در محل کار حضور یابد بلادرنگ حقوق و مزایای او قطع خواهد شد.

اکبر هاشمی رفسنجانی رییس وقت مجلس هم در خطبه‌های نماز جمعه عنوان کرد: رعایت حجاب این است که طوری لباس بپوشند که موها و بدن پیدا نباشد و فقط صورت و دو دست از میچ ایراد ندارد و البته چادر ضرورتی ندارد. مسئولین مواظب باشند خانم‌ها با زبان آرام این مساله را بپذیرند البته اگر توجیه نشوند و بخواهند مقاومت کنند طبعاً این حق دولت و حکومت است که در محیط کارش اجازه ندهد آن چیزی که صلاح نمی‌داند جریان داشته باشد.

با این اوصاف گشت‌های جندالله و نیروهای ویژه مبارزه با منکرات در سطح شهر آغاز به کار کردند اما در این میان برخی از نیروهای خودسر نیز برخوردهای قهری با بدحجابان داشتند که این موجب شد تا امام طی فرمان خود به پلیس و کمیته‌ها دستور دهد از اینگونه جریان‌ها جلوگیری شود.

در آبان 62 قانون مجازات اسلامی مصوب شد و بر مبنای آن زنانی که بدون حجاب شرعی در معابر و انظار عمومی ظاهر شوند به تعزیر تا 74 ضربه شلاق محکوم می‌شوند. این دوران مصادف با روزهای دفاع مقدس بود و بسیاری از خانواده‌هایی که جوانان خود را در جبهه‌ها از دست می‌دادند نسبت به از دست رفتن آرمان‌های انقلاب و اسلام حساس بودند و حتی در اواخر تیر 63 تظاهراتی علیه بدحجابی صورت گرفت که منجر به حمله به برخی بوتیک‌های فروش لباس‌های نامناسب شد و وزارت کشور مجبور شد واکنش نشان دهد و حتی برخی از افراد را دستگیر کند.

در فروردین 64 **اکبر هاشمی رفسنجانی** طی گزارشی که از دیدارش با نخست وزیر می دهد می گوید حرکات موتورسواران حزب الهی در خیابان ها و برخورد با افراد بی بند و بار اوج گرفته و مقرر شد بدون اینکه انتقاد تندی از آنها شود از عمل شان جلوگیری به عمل بیاید. این برخوردها از سال 64 تا 75 گاهی شدید و گاهی ملایم تر ادامه داشت که موارد زیر از نمونه های آنها هستند.

تیر 64: اخطار به اهل فساد، فحشا و منکرات که در صورت ادامه اعمال از کلیه منافع و مصالح از جمله استخدام در ادارات و مراکز دولتی محروم می شوند.

اردیبهشت 65: تهدید به برخورد قانونی با بدحجابی و فروشندگان لباس های مبتذل و ضداخلاقی

اردیبهشت 66: معرفی طرح جدید مبارزه با بدحجابی از سوی وزیر وقت کشور که مانع استفاده بدحجابان از کلیه امکانات دولتی و عمومی می شد.

بهمن 66: اعلام طرح جایگزین و مبارزه ریشه ای با باندهای فساد و منکرات

فروردین 68: تقاضای شورای عالی قضایی کشور برای برخورد فعال نیروی انتظامی و اجرایی با بدحجابی

آذر 68: اعلام برخورد قاطع دادگاه ها با بدحجابی از سوی رییس وقت قوه قضاییه

اردیبهشت 69: اعلام جزئیات طرح مبارزه با منکرات و بدحجابی

خرداد 70: اجرای طرح مبارزه با بدحجابی و نظارت بر اماکن عمومی

تیر 71: اکبر هاشمی رفسنجانی که رییس جمهور وقت بود کسانی را که مقید به حدود الهی و انقلابی نیستند تهدید به برخورد قانونی کرد

دی 72: دولت سازندگی اعلام کرد که سیاستش در مورد بدحجابی بر هدایت افراد استوار است.

خرداد 75: اجرای طرح مبارزه با بدحجابی در تهران از سوی وزیر وقت کشور

در بیشتر این موارد کمیته های انقلاب اسلامی مسئول این برخوردها بودند و البته پس از ادغام کمیته در نیروی انتظامی این وظیفه به نیروی انتظامی محول شد.

با روی کار آمدن دولت اصلاحات در سال 76 نوع نگاه به پوشش ها رنگ دیگری به خود گرفت و صحبت هایی مبنی بر حقوق شهروندی و حق انتخاب پوشش توسط افراد مطرح شد و در این دوران و با توجه به فضای جدید به وجود آمده تقریباً مبارزه با بدحجابی کنار گذاشته شد اما در سال آخر دولت اصلاحات کار به جایی رسید که به گفته **سردار کارگر** معاون اجتماعی نیروی انتظامی با بالا گرفتن بدحجابی در سال 84، رییس دولت اصلاحات دستور تنظیم راهکار شانزده گانه حجاب و عفاف را صادر کرد و این راهکارها در شورای عالی انقلاب فرهنگی دولت اصلاحات به تصویب رسید.

با روی کار آمدن دولت محمود احمدی نژاد در سال 84 طرح حجاب و عفاف از سوی رییس جمهور ابلاغ شد که ابتدا در سال تابستان 85 با حضور ون های سبزرنگ گشت ارشاد در خیابان ها طرح ارتقای امنیت اجتماعی کلید خورد و در سال 86 نیروی انتظامی این طرح را رسماً در برخورد با چکمه پوشان آغاز کرد. البته در زمستان 87 محمود احمدی نژاد انتقاداتی را از نحوه اجرای این طرح مطرح کرد و در سال 88 به خاطر انتخابات حساس ریاست جمهوری این طرح تقریباً کم رنگ شد ولی در سال 89 با تغییر رویکردی تحت عنوان طرح امنیت اخلاقی ادامه یافت. در سال 90 فعالیتش بیشتر شد و در تابستان 91 به حضور در کنسرت ها هم کشیده شد اما باز با انتخابات ریاست جمهوری این طرح کم رنگ تر شد ولی پس از انتخابات و در تابستان 92 گشت ارشاد دوباره در میادین، مراکز خرید و کنسرت ها حضور یافتند.

در سال های اخیر تقریباً با آغاز فصل گرما گشت های ارشاد به صورت محسوس در خیابان ها دیده می شود اما خبری که سردار حسین ساجدی نیا اعلام کرد نشان از طرح جدیدی دارد آن هم حضور هفت هزار نیروی نامحسوس انتظامی برای پیشبرد طرح امنیت اخلاقی که وظیفه آنها مقابله با مصادیق بدپوششی، کشف حجاب در خودرو، مزاحمت برای نوامیس و ... است.

به گفته ساجدی نیا از دو سال پیش پلیس اقدام به رصد ناهنجاری ها کرده که چهار موضوع آلودگی صوتی، رانندگی پرخطر در سطح بزرگراه ها، انجام حرکات نمایشی، ایجاد مزاحمت برای نوامیس و کشف حجاب در خودروها جزو چهار محور اصلی بودند که با آنها برخورد شده است اما از این هفته طرح امنیت اخلاقی علاوه بر اینکه به شکل محسوس در سطح گسترده ای در میادین، مجتمع های تجاری و بزرگراه های پایتخت به اجرا در آمده گشت نامحسوس پلیس امنیت اخلاقی نیز در سطح معابر فعالیت خود را آغاز خواهد کرد.

البته این نیروها حق برخورد با شهروندان را ندارند و تنها اطلاعات مصادیق را به پلیس امنیت منتقل خواهند کرد چرا که تنها پلیس به شکل محسوس و با لباس نیروی انتظامی حق برخورد با شهروندان خاطی را دارد.

به هر حال از ابتدای انقلاب با وجود کمیته ها و یا گشت هایی تحت عنوان گشت جند الله، گشت ثارالله، گشت انصار، گشت ارشاد و ... موضوع مبارزه با بدحجابی همواره مطرح بوده است و امروز هم شاهد گشت نامحسوس خواهیم بود. البته در گزارشی که در سال 94 مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی منتشر کرد این طرح را ناموفق دانست که باعث ایجاد دورویی و نفاق در جامعه می شود و علت اصلی این عدم توفیق نیز در فقدان مطالبه و خواست عمومی دانست.

رهبر معظم انقلاب نیز در سفری که به خراسان شمالی داشتند فرمودند بعضی از همین هایی که استقبال امروز آمده بودند خانم هایی بودند که در عرف معمولی به آنها می گویند خانم بدحجاب حالا چکار کنیم ردش کنیم؟ مصلحت است؟ حق است؟ نه دل متعلق به این جبهه است. او یک نقصی دارد. مگر من نقص ندارم و نقص او ظاهر است و نقص های حقیر باطن است و نمی بینند. ما هم یک نقص داریم و او هم یک نقص دارد. با این نگاه و با این روحیه برخورد کنید البته انسان نهی از منکر هم می کند اما نهی از منکر با زبان خوش نه با ایجاد نفرت.

قطعا نگارنده نیز بر این باور است که حجاب محدودیتی برای زنان جامعه نیست و «آرامش روانی، حفظ ارزش و بالا بردن احترام زن، استحکام پیوند خانوادگی و استواری اجتماع» را در پی دارد. در عین حال این باور وجود دارد که حجاب تنها مختص به مردان هم نیست و فضای حاکم بر جامعه در نظارت بر این مقوله باید توأم با امنیت روانی باشد. یادآوری این نکته خالی از لطف نیست که شهید مطهری می نویسد؛ دقت در نحوه طرح مسائلی از جمله برخورد با بدحجابی می تواند پاسخ مناسبی به بسیاری از شبهات بحث حجاب باشد.

به هر روی با شنیدن خبر گشت هفت هزار نفری نامحسوس این سوالات مطرح می شود که این طرحها تاکنون چه نتیجه ای در بر داشته و آیا منجر به کاهش بدحجابی شده است؟

انتهای پیام

لینک کوتاه

<http://www.isna.ir/news/95020100508/>